

**GIỚI THIỆU SÁCH**

**TÔN GIÁO VÀ MẤY VẤN ĐỀ  
TÔN GIÁO NAM BỘ**

**PGS. TS Đỗ Quang Hưng** (chủ biên)  
*Nxb Khoa học Xã hội, Hà Nội 2001, 431 trang*

Về góc độ tôn giáo học, Nam Bộ được các nhà nghiên cứu nhận định là khu vực có mật độ tín đồ đông đảo, có nhiều loại hình tôn giáo thế giới và bản địa, có không gian sinh hoạt tôn giáo phức tạp nhưng phong phú và đặc sắc. Thực tế này đặt ra cho người nghiên cứu tôn giáo nhiều vấn đề đáng quan tâm. Đến nay đã có nhiều công trình trong và ngoài nước được công bố, nhờ đó những vấn đề về đặc điểm, vai trò, vị trí của tôn giáo ở Nam Bộ đã phần nào được làm sáng tỏ. Mới đây, Viện Nghiên cứu Tôn giáo tiếp tục cho ra mắt bạn đọc cuốn *Tôn giáo và mấy vấn đề tôn giáo Nam Bộ*. Đây là cuốn sách rút ra từ Hội thảo *Về những vấn đề tôn giáo Nam Bộ* nằm trong khuôn khổ thực hiện đề tài cấp nhà nước *Điều tra cơ bản tình hình tôn giáo và tín ngưỡng (1996 - 1999)* do Viện Nghiên cứu Tôn giáo tiến hành. Cuốn sách gồm hai phần: Phần I: *Tôn giáo*; Phần II: *Mấy vấn đề tôn giáo Nam Bộ*.

Trước hết có thể nói đây là cuốn sách tập hợp khá nhiều các nhà nghiên cứu về tư tưởng, tôn giáo có tên tuổi cả trong Nam và ngoài Bắc như: Trần Bạch Đằng, Đặng Nghiêm Vạn, Phạm Như Cương, Đỗ Quang Hưng, Nguyễn Hồng Dương, Minh Chi, Hà Thúc Minh, Trần Hồng Liên, v.v... **Phần I** của cuốn sách đề cập đến những vấn đề lí luận và thực tiễn của tôn giáo ở nước ta hiện nay. Những vấn đề lí luận được các tác giả trình bày xoay quanh những vấn đề chủ yếu là mối quan hệ tôn giáo - tư tưởng và chính sách xã hội; quan điểm của C. Mác - Ăngghen, Lênin và Hồ Chí Minh về tôn giáo. Các tác giả đều gặp nhau ở một điểm là đề cao và khẳng định quan điểm của Mác - Ăngghen, Lênin và Hồ Chí Minh về tôn giáo, coi đây như là cơ sở căn bản nhất của phương pháp nghiên cứu tôn giáo tại Việt Nam. Tiếp đó,

cuốn sách tập trung vào những công trình tìm hiểu thực tiễn những vấn đề của tôn giáo Việt Nam hiện nay. Người đọc, nhờ đó, có thể có cái nhìn tổng quan về *sự vận động của các tôn giáo Việt Nam; mối quan hệ giữa văn hóa dân tộc và tôn giáo ngoại sinh; sự thích nghi và nhu cầu biến đổi của Công giáo; về Phật giáo và các xu thế thế tục hoá, dân tộc hoá ...* Đồng thời, vấn đề mê tín bước đầu được nhận diện và đưa ra những quan niệm rõ ràng.

**Phần II** đáng chú ý là bài viết của PGS. TS Đỗ Quang Hưng: *Vài suy nghĩ về vấn đề tôn giáo ở Miền Nam thời cận đại*. Bài viết khái quát các công trình nghiên cứu về tôn giáo Nam Bộ của các tác giả trong và ngoài nước, đồng thời trên cơ sở đó, góp thêm một cách nhìn về hệ thống tôn giáo ở Nam Bộ, về các tôn giáo mới và đặc điểm sinh hoạt tôn giáo ở miền Nam thời cận đại. Trong phần này của cuốn sách cũng công bố những công trình nghiên cứu cơ bản về tình hình tôn giáo tại thành phố Hồ Chí Minh - trung tâm kinh tế - chính trị - văn hóa - xã hội của Nam Bộ. Người đọc sẽ có được cái nhìn hệ thống hơn qua các bài viết: *Tình hình đặc điểm Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh từ năm 1975 đến nay; Về đức tin và nhu cầu tôn giáo của người dân Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay...* Bên cạnh đó các vấn đề của tôn giáo Nam Bộ như *tính phiếm thân của Phật giáo Bắc Tông, sự đối lập và tương đồng của đạo Hoà Hảo và Cao Đài...* cũng được đề cập khá sâu trên cơ sở phân tích các tư liệu thực tế và từ đó rút ra những nhận xét rất đáng chú ý. Đặc biệt hiện tượng *rối bóng* và *bóng rối* - một nét sinh hoạt tín ngưỡng độc đáo của riêng người dân Nam Bộ - được khảo sát khá kĩ lưỡng theo phương pháp tổng hợp, so sánh và phân tích cụ thể...

Nhìn chung, *Tôn giáo và mấy vấn đề tôn giáo Nam Bộ* là một cuốn sách bao hàm khá đầy đủ các vấn đề lí luận và thực tiễn tôn giáo, vừa đi theo chiều rộng, mang tính khái quát, vừa có cái nhìn cụ thể, chuyên sâu... Cuốn sách còn là một sự tổng hợp các kết quả nghiên cứu, tìm tòi nhiều năm của các nhà nghiên cứu đặc biệt quan tâm đến vấn đề sinh hoạt tôn giáo, tín ngưỡng ở Nam Bộ. Hi vọng cuốn sách sẽ góp phần làm giàu thêm thành tựu nghiên cứu về tôn giáo Nam Bộ nói riêng và tôn giáo ở Việt Nam nói chung.

**Hoàng Văn Chung**